УДК 338.28:330.34
JEL Classification: M21, O14, O31
DOI 10.31375/2226-1915-2022-4-74-86

Ю.Г. Горященко
д.е.н., доцент, професорка кафедри підприємництва та економіки підприємства
julia.goryaschenko@gmail.com
http://orcid.org/0000-0001-7020-1412
У.В. Онищенко
здобувачка освітнього ступеню «бакалавр»
спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
o.ulia20022@gmail.com
К.В. Малихіна
здобувачка освітнього ступеню «бакалавр»
спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
katerinamalaya7@gmail.com

Університет митної справи та фінансів, Дніпро, Україна

ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ

Анотація. *У даній статті розвинуто теоретичний базис дослідження фінансово-інвестиційного забезпечення малого інноваційного підприємництва, зокрема, вивчено способи фінансування малого підприємництва, яке орієнтоване на інноваційний розвиток. Оскільки до війни малий бізнес стикався з низкою проблем, головною з яких було залучення інвестиційних коштів, то в нинішніх умовах проблем стає дедалі більше, так само як і очікувань від цього виду бізнесу у післявоєнний період. Отже, важливим кроком є проведення аналізу усіх можливих каналів з пошуку інвесторів, а також їх залучення в українські інноваційні проекти. Здійснено оцінку потреб малого бізнесу у фінансуванні в сучасних умовах розвитку за категоріями аналізованих підприємств – мікропідприємств та малих підприємств. Проаналізовано основні організаційні структури інвестиційного забезпечення малого підприємництва, серед яких венчурне інвестування, бізнес-інкубатори, бізнес-янголи, бізнес-акселератори. У дослідженні наголошено, що задля ефективного відновлення економіки країни слід терміново, вже під час війни, вирішувати проблемні питання фінансування малих інноваційних підприємств та формування інфраструктури підтримки малого бізнесу, оскільки російсько-українська війна посилює вже наявні і створює нові ризики, відвертаючи від українських суб'єктів господарювання багатьох стейкголдерів, першою чергою, інвесторів, тоді як саме мале підприємництво є архе економіки, остовом соціально-економічного благополуччя України.*

Ключові слова: *мале інноваційне підприємництво, джерела фінансування, венчурне фінансування, стартап, інноваційна екосистема.*

© Горященко Ю.Г., Онищенко У.В., Малихіна К.В., 2022

UDC 338.28:330.34
JEL Classification: M21, O14, O31
DOI 10.31375/2226-1915-2022-4-74-86

Yuliia Horiashchenko
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Entrepreneurship and Economy of Enterprise
julia.goryaschenko@gmail.com
ORCID ID 0000-0001-7020-1412
Uliana Onyshchenko
Bachelor Student, Specialty «Entrepreneurship, trade and exchange activities»
o.ulia20022@gmail.com
Kateryna Malykhina
Bachelor Student, Specialty «Entrepreneurship, trade and exchange activities»
katerinamalaya7@gmail.com

University of Customs and Finance, Dnipro, Ukraine

FINANCING OF SMALL INNOVATIVE ENTERPRISES IN THE MODERN CONDITIONS OF DEVELOPMENT

Abstract. *In this article, the theoretical basis for the study of financial and investment support of small innovative entrepreneurship is developed, in particular, the methods of financing small entrepreneurship, which is focused on innovative development, are studied. The research is based on empirical and theoretical methods, namely description and observation, analysis and synthesis, abstraction, generalization, explanation, induction and deduction. It was emphasized that the issues of innovative development of small entrepreneurship, which are significantly aggravated in modern conditions, should be raised and resolved in the current state, since the Russian-Ukrainian war makes it impossible to predict the future state of the spheres of activity in detail, and also strengthens existing and creates new risks, turning away from of Ukrainian business entities, many stakeholders, first of all, investors. Since before the war, small business faced a number of problems, the main of which was the attraction of investment funds, in the current conditions, the problems are becoming more and more, as well as the expectations from this type of business in the post-war period. Therefore, an important step is to conduct an analysis of all possible channels for finding investors, as well as their involvement in Ukrainian innovative projects. In addition, an assessment of the financing needs of small businesses in modern conditions of development was carried out by the categories of analyzed enterprises – micro-enterprises (excluding FOP) and small enterprises. The main organizational structures of investment support for small businesses are analyzed, including business incubators, venture capital investment, business angels, business accelerators, and business incubators. The study emphasizes that in order to effectively restore the country's economy, it is necessary to immediately, already during the war, resolve the issue of financing small innovative enterprises,*

forming the infrastructure to support small and medium-sized businesses, since small entrepreneurship itself is the backbone of the economy, the backbone of the socio-economic well-being of Ukraine.

Keywords: *small innovative business, funding sources, venture funding, startup, innovative ecosystem.*

Постановка проблеми. В умовах поточної російсько-української війни неможливо зробити точний прогноз щодо будь-якої сфери діяльності. Через бомбардування, бойові дії та окупацію низки територій було знищено, пошкоджено або ж призупинено діяльність підприємств багатьох галузей, а значна частина бізнесів здійснила релокацію в центральні та західні регіони країни. Тоді як до початку війни одним з головних економічних завдань нашої країни було забезпечення підтримки інноваційних (еко)систем, стимулювання їх розвитку та залучення фінансування в українські проєкти. В останні роки відбувалися активні процеси розвитку інноваційної діяльності багатьох високотехнологічних галузей й розбудови інноваційної екосистеми (зокрема, створення і функціонування Українського фонду стартапів, удосконалення нормативно-правового та інституційного забезпечення інноваційного розвитку підприємництва тощо), але війна внесла свої корективи у ці процеси.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Дослідженням проблем інноваційного розвитку, фінансування інноваційних процесів та визначенням сутності інновацій, інноваційного процесу та механізму державного регулювання інноваційної діяльності займались такі вчені, як Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М.М., Краснокутська Н.В. [1; 11]. Ученою Левицькою С.О. розглянуто особливості процесу фінансування інноваційної діяльності та структуру джерел фінансування інноваційної діяльності в Україні [6], Матвієм І. Є. вивчено сутність інноваційної діяльності малих підприємств та її значення для розвитку підприємництва [3]. Питаннями фінансового забезпечення інноваційної діяльності українських підприємств та обґрунтуванням напрямів підтримки венчурного підприємництва займались Єпіфанова І.Ю., Зянько В.В., Крупка М.І. та ін.; питанням венчурного капіталу як джерела фінансування інноваційного підприємництва присвячені праці такиъ вчених, як Смирнова І.І., Денисюк В.А., Чарльз В. Весснер [9; 10; 14] та інших науковців і практиків. Аналіз численних праць довів необхідність подальших досліджень, по-в'язаних з пошуком джерел фінансування саме малих інноваційних підприємств в умовах системної кризи в країні, а також під час збройної агресії РФ проти України.

В основі дослідження покладено емпіричні й теоретичні, методи, а саме – опису та спостереження, аналізу і синтезу, абстрагування, узагальнення, пояснення, індукції та дедукції.

Формулювання мети статті. Мета роботи полягає у дослідженні засобів стимулювання розвитку малого інноваційного підпри-

ємництва, зокрема, фінансових та матеріальних ресурсів.

Основний матеріал дослідження. В умовах системної кризи нагальним питанням є пошук джерел фінансування малого інноваційного підприємництва в Україні, оскільки мале підприємництво (МП) в Україні є недостатньо розвиненим і не має дієвого державного регулювання.

Для України важливим елементом економічного розвитку суспільства було і є запровадження або посилення вже існуючої інноваційної діяльності у сфері малого підприємництва. Війна значно посилила процеси деградації інноваційних екосистем промислових hi-tech секторів й, в першу чергу, серед промислових МП. Основними причинами є такі:

– більше 40 % малих підприємств зупинили свою роботу під час війни;

– ті малі підприємства, що працюють, знаходяться в режимі виживання і їх керівникам «не до інновацій»: мало хто з них розглядає даний напрям роботи як пріоритетний і такий, що має відношення до головної цілі – отримання замовлень;

– багато інноваційних малих підприємств до війни працювали на експортних ринках, але на сьогодні вони є втраченими або ж замороженими;

– в режим виживання перейшли також десятки екосистемних акторів – університетів, науково-дослідних інститутів, інкубаторів – акселераторів, бізнес-одиниць, агенцій розвитку тощо [1].

Варто зазначити, що мале підприємство вважається інноваційно активним, якщо йому притаманні такі характеристики [2, с. 249; 3]:

1) розроблення і просування на ринки нових продуктів і передових технологій;

2) висока частка науково-дослідних і конструкторських робіт для створення нових конкурентоспроможних продуктів і послуг;

3) масштабний вплив інновацій, нових виробів і передових технологій на прибуток малих підприємств;

4) висока частка інвестицій у науково-дослідний сектор і пов’язане з ним оновлення виробництва;

5) значна частка наукових та інженерно-технічних робітників у загальній кількості персоналу малих підприємств;

6) значна частка наукового, лабораторного і випробувального обладнання в основних фондах цих підприємств, високий рівень ризику, пов’язаного зі здійсненням інноваційних проектів.

Саме малі інноваційні підприємства забезпечують більшу частину нововведень, а також відіграють важливу роль у економічному зростанні держави.

Інноваційна діяльність малих підприємств є каталізатором їхнього розвитку. Особливо важливою така активність стає саме в умовах економічної кризи, адже дає змогу підприємствам оптимізувати свої витрати, розробити нові технології та бути конкурентоспроможними. Саме малі підприємства часто стають ідейними засновниками нових методів управління, способів виробництва продукції, внаслідок чого кардинально змінюють ринок загалом [3].

Наразі фінансування малих інноваційних підприємств потребує нагальної уваги, адже налагодження їх діяльності призведе до збільшення кількості робочих місць та потреби в певних спеціалістах, таким чином, вирішить проблему безробіття та виведе на ринок новий / удосконалений / інноваційний продукт. Оскільки активізація інноваційної діяльності в усіх сферах життєдіяльності покликана забезпечити позитивні структурні зміни в економіці, а саме: усунути її технологічне відставання від провідних країн світу та надати поштовх до стабільного економічного розвитку. Адже без розвитку інноваційного підприємництва підвищення конкурентоспроможності неможливе.

Загальні потреби малих підприємств у фінансуванні на сьогоднішній день становлять 73 млрд. дол. США, в той час як 41 % підприємств вважають пошук фінансування пріоритетом (таблиця).

Таблиця

Потреба малого бізнесу у фінансуванні

Категорії підприємств	Середня потреба у фінансуванні, грн. (травень 2022)	Середня потреба у фінансуванні, грн. (червень 2022)
Мікропідприємства (не враховуючи ФОП)	3 822 306	5 475 700
Малі підприємства	21 382 813	24 938 725

Джерело: розроблено авторами за даними [4].

Вважається, що основною проблемою є саме можливості зовнішнього фінансування діяльності малого інноваційного підприємства. Переважна більшість інноваційних проєктів на такому типі підприємств фінансуються за рахунок коштів самих власників. У такому випадку, спочатку здійснюється дослідження та оцінка результативності інноваційної розробки, на основі яких приймається рішення щодо доцільності вкладення коштів у певний проєкт [5].

Найпопулярнішими джерелами фінансування малого інноваційного бізнесу є кошти державного бюджету, власні кошти підприємств, кошти інвесторів-нерезидентів та кошти з інших джерел. Джерела фінансування інновацій наведено на рисунку.



Рисунок. Джерела фінансування інновацій

Джерело: адаптовано авторами за даними [6]

У процесі здійснення інноваційної діяльності, в тому числі задля досягнення поставленої мети, підприємство, через обмеженість власних ресурсів, потребує значних коштів, для залучення яких, останнім часом, використовуються саме зовнішні джерела фінансування. Зовнішні джерела – це кошти інших підприємств і організацій, до числа яких відносяться зацікавлені фінансово-промислові групи, різні фонди (інвестиційні, інноваційні, венчурні), банківські установи, органи місцевого самоврядування, уряд держави, приватні особи й інші. На практиці ж, для більшості підприємств, які займаються інноваційною діяльністю, фінансування шляхом отримання банківських позик є практично неможливим, через брак ліквідних активів або ж через відсутність налагодженої комерційної діяльності. Прикладом зазначеного вище може виступати така ситуація, коли продукт знаходиться на стадії розробки.

Залучення ж коштів від держави або місцевих органів самоврядування є складним та трудомістким процесом, оскільки механізм фінан-

сування нововведень на державному рівні є доволі неврегульованим. Також, даний метод фінансування ускладнює економічна нестабільність. Однак, слід звернути увагу на можливу фінансово-кредитну підтримку малого бізнесу з боку держави за рахунок прямих та гарантованих позик.

На жаль, фінансування інновацій та фінансування НДР – дві паралелі як для державного, так і приватного некомерційного сектору й сектору вищої освіти. Проблема в тому, що більшість економічних акторів не розуміють / не уявляють весь інноваційний процес (з обов'язковими елементами дослідного, серійного виробництва, дослідно-конструкторських розробок, маркетингу, експлуатації, модернізації тощо).

На сьогодні основними організаційними структурами інвестиційного забезпечення МП є:

– бізнес-інкубатори;

– венчурне інвестування;

– бізнес-янголи.

Важливим прикладом організаційних структур в інноваційній системі є також стартапи, які у синергетичній єдності з венчурними та інвестиційними фондами, технопарками, технополісами, бізнес-інкубаторами (стартап-хабами, кластерами), бізнес-янголами, консалтинговими агентствами, бізнесом та урядом й формують сучасний інноваційний простір. Тобто малі інноваційні підприємства можуть бути втілені як стартапи, які за допомогою інновацій можуть допомогти побороти дестабілізацію соціально-економічної ситуації в країні. Загалом під стартапом розуміють нещодавно створену компанію (можливо, ще не зареєстровану офіційно, але яка планує стати офіційною), в основі якої лежать інновації або інноваційні технології, яка не вийшла на ринок або лише почала на нього виходити, а також яка володіє обмеженими ресурсами [7].

Основними інвесторами для інвестування стартапів на різних етапах можуть бути:

– для етапу Pre-seed, Seed, MVP, Product-market fit & product-channel fit, Death of valley – 3F (сім'я, друзі, ентузіасти), бізнес-янголи, гранти, бутстрапінг, файндрайзинг, краудфандинг;

– для етапу Startup stage (Launch) – бізнес-янголи, бізнес-інкубатори, посівні фонди, гранти, бутстрапінг;

– для етапу Early growth stage (Scale) – венчурні фонди;

– для етапу Expansion stage (Maturity) – венчурні і інвестиційні фонди, кредити банків;

– для етапу Exit stage – стратегічні і портфельні інвестори, IPO;

– для етапу M&A (Mergers and acquisitions) – бізнес-янголи, венчурні і інвестиційні фонди, кредити банків.

Потенційними інвесторами стартапів можуть бути приватний і державний капітал, бізнес-янголи, бізнес-акселератори (бізнес-інкубатори) та венчурні фонди. В спільноті вітчизняних бізнес-янголів найвідоміші – українська асоціація бізнес-янголів – UAangel, UAban (EBAN), бізнес-інкубаторів – EastLabs, iHUB, Happy Farm, GrowthUp, WannaBiz, Voomy IT-парк, Polyteco [8].

Детальніше розглянемо венчурне фінансування як одне з головних джерел вкладення коштів в

інновації. Венчурне або ж ризикове фінансування – це фінансування підприємств і видів діяльності, пов'язаних зі створенням та освоєнням інновацій. Поняття «venture» з англійської тлумачиться як «ризик», «ризиковане починання», «ризиковане підприємство». Венчурна діяльність являє собою комерційну реалізацію інновацій, що здійснюється венчурними інноваційними компаніями та фондами. Проаналізувавши досвід провідних іноземних держав, можемо сказати, що даний метод є одним з найефективніших у подоланні дефіциту інвестиційних ресурсів, за рахунок створення венчурних фондів, які вкладають свої кошти, в основному, в акції фірми-реципієнта. Серед переваг венчурного фінансування слід виділити те, що об'єкту інвестицій не потрібно подавати заставу та сплачувати інвестору відсотки, як у випадку з банківським кредитом [9; 10].

На думку Н.В. Краснокутської «процес ускладнення і подорожчання науково-технічних проєктів, що відбувається у світовій практиці, викликає необхідність постійного збільшення ресурсів на розвиток НДДКР, підвищення значущості проблеми визначення ступеня ризику в досягненні потрібних результатів. Концентрація ресурсів для здійснення нововведень потребує аналізу великого обсягу інформації при вирішенні питань з інвестування, оскільки невдача може призвести до тяжких, часом катастрофічних наслідків для фінансуючої організації». З цим, на думку науковиці, пов'язане прагнення великих виробничих систем до створення внутрішнього венчурного бізнесу, що дає змогу зменшити технічний і комерційний ризики [11].

Стосовно ситуації в Україні, можемо спостерігати поступове форму-вання інфраструктури підтримки малого і середнього бізнесу, а також стартапів: серед майже 80 наявних бізнес-інкубаторів та бізнес-акселераторів більшість орієнтована на мале та середнє підприємництво і надає винятково консультативні послуги. У 2020 році до трьох крупних й відомих існуючих – TA Venture, Genesis Investments і SMRK – долучено п'ять нових венчурних фондів. Серед перспектив розвитку ринку можна виділити те, що український онлайн-ринок не перенасичений ні в одному сегменті, що дає можливість українським компаніям зайняти вільні ніші.

Серед відомих світових акселераторів можна назвати Y Combinator – американський венчурний фонд, який працює у форматі бізнес-інкубатора та сприяє запуску ряду успішних компаній і вважається одним із найкращих стартап-акселераторів у США. В Україні – це акселератор і венчурний фонд GrowthUp, що створений з метою допомоги технологічним стартапам, які перебувають на ранній стадії і створюють продукти для зовнішніх ринків; Startup.network – платформа для стартаперів, інвесторів, професійних консультантів тощо; Битви Стартапів, які відбуваються постійно у різних містах України тощо [12].

Наведемо алгоритм-підказку роботи на інвестиційно-соціальній платформі Startup.network для підприємств [13]:

1. Публікація інвест проєкту. Після входу на портал, використо-

вуючи наявний функціонал, Ви створюєте сторінку свого проєкту – заповнюєте спеціально розроблений профіль, додаєте фото, відео, презентації тощо.

2. Постановка цілей. Після додавання проєкту у Вас буде можливість вибрати мету або кілька цілей його розміщення: пошук інвестицій, отримання позики (кредиту), продаж бізнесу або інші.

3. Представлення проєкту інвесторам. Проєкти, що пройшли модерацію, поміщаються в каталог «Стартапи і інвестиційні проєкти» і відправляються Інвесторам, які сформулювали свої інвестиційні інтереси.

На думку підприємця-інноватора Р.І. Баб'ячка та експерту ГО «Агенція Європейських Інновацій» І.І. Кульчицького для розвитку інноваційної діяльності в Україні потрібна зважена та ефективна державна підтримка малого і середнього підприємництва та проєктів (стартапів) в інноваційній сфері та в галузі венчурного інвестування, засобами створення системи гарантій та страхування інвестицій; ведення державного реєстру структур, які працюють у сфері венчурного інвестування; організації системи підготовки кадрів менеджерів інновацій; розробки ефективного механізму порядку утворення та використання коштів венчурного фонду; розробки процедури допуску на український ринок іноземного капіталу [12].

Чарльз В. Весснер, розробник концепції інноваційної екосистеми, вважає, що венчурні фонди у синергетичній єдності з університетами, дослідницькими фондами й підприємствами здатні перетворювати наукові знання в інновацію [14, с. 35]. Отже, венчурні інвестиційні фонди є одними з найважливіших організаційних структур в інноваційному просторі, які поряд зі стартапами, технопарками, технополісами, бізнес-інкубаторами, бізнес-янголами, консалтинговими агентствами, бізнесом та урядом й розбудовують сучасний інноваційний простір.

Слід зазначити, що малі підприємства, окрім фінансування, також потребують інноваційного обслуговування, пільгового кредитування, підготовки кадрів тощо.

Варто відмітити важливість інноваційного розвитку малих підприємств на основі технологій електронного бізнесу, що забезпечується особливим драйвером розвитку – технічними інноваціями. Технічні інновації в різних моделях бізнесу однаково забезпечують одностайні стандарти у трактуванні електронних даних, значні заощадження на витратних матеріалах, зведення до мінімуму помилок людського фактору, стандартизацію переданих електронних даних, що унеможливлює помилки конвертації, міжнародні стандарти безпеки, обмін електронними документами усіх форматів.

Основні нинішні програми, що покликані задовольнити обмін досвідом з інноваційного наповнення проєктів та залучення фінансування ЄС – EaP PLUS, HORIZON 2020, HORIZON 2030 (в рамках якої – InvestEU, Erasmus+, EU Cohesion Policy, Digital Europe), TACIS, COST, ENN, COSME, EUREKA, EUROSTARS, TEMPUS: VETLOG, UMRU, WENET, EcoBRU, FKTBUM [15; 17].

Стимулювати розвиток малого підприємництва можна за допомогою таких засобів як:

– проведення фінансово-кредитної підтримки, тобто надання прямих гарантованих позик, бюджетного фінансування, цільового субсидування;

– проведення сприятливої податкової політики, а саме – запровадження пільгового оподаткування та надання права прискореної амортизації;

– посилення державного впливу на розвиток інноваційної діяльності, шляхом залучення інвестицій в малі та середні підприємства;

– розроблення політики структурних перетворень, задля гармонізації національної економічної системи з системою провідних країн ЄС.

Висновки. Фінансування, і в першу чергу, грантові програми для малого бізнесу, мікробізнесу та стартапів – перший крок держави до порозуміння з бізнес-елітою. На нашу думку, у сьогоднішніх виключно складних політичних, економічних, соціальних умовах, до яких додається нерозвинутість фінансового ринку, не можна робити занадто високу ставку на венчур, IPO на біржі, стартапи, хоча в країні вже й сформувався значний прошарок висококваліфікованих спеціалістів, в основному, в галузях IT, Lifestyle, AI, Big data, потенційних стартаперів.

Слід зазначити, що вже зараз необхідно розробляти програму із залучення іноземних коштів у вітчизняні інноваційні проєкти, а також проводити інформаційну політику серед населення, шляхом створення стартап-центрів, що в подальшому дозволить більш швидко та ефективно залучати фінансування, задля відбудови країни, розвитку інноваційних підприємств, і відповідно виведення національної економіки на прогресивний рівень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Інноваційний розвиток в промисловості – що має змінити війна? URL: (дата звернення: 10.10.2022)*
2. *Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М.М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 448 с.*
3. *Матвій І.Є., Віхоть Т.А. Особливості інноваційної діяльності малих підприємств // Вісник Львівського політехнічного національного університету. 2015. № 13. С. 88-96.*
4. *Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування. URL: https://cid.center/the-state-and-needs-of-business-in-wartime-survey-results/ (дата звернення: 11.10.2022).*
5. *Дорошенко А.Ю. Особливості інноваційної діяльності малих підприємств // Інноваційні ідеї в економічній науці: пошуки вирішення сучасних проблем: матеріали науково-практичної конференції, 19-20 квітня 2018 року / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». Київ: Знання України, 2018. С. 52-54*

6. *Левицька С.О., Полюхович М.Д. Джерела фінансування інноваційної діяльності в Україні // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. Острог: Вид-во НУ«ОА», березень 2017. № 4(32). С. 55-58.*
7. *Ільченко В. М., Онищенко У. В. Інноваційний вектор розвитку соціального підприємництва в умовах українських реалій // Економіко-правові та соціально-технічні напрями еволюції цифрового суспільства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції: у 2 т. Том 2. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2022. 565 с.*
8. *Горященко Ю.Г. Теоретико-методологічне забезпечення інноваційного розвитку підприємств: дис. на здоб. наук. ступ. докт. екон. наук. 08.00.04. Дніпро: Університет митної справи та фінансів. 2021. 458 с.*
9. *Смирнова І.І., Сімаков К.І. Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційного підприємництва в Україні // Економічний вісник Донбасу. 2018. № 3. С. 131-135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2018_3_24 (дата звернення: 19.10.2022).*
10. *Денисюк В.А. Венчурний капітал як джерело фінансування в інноваційному процесі // Проблеми науки. 2011. № 8. С. 12-13.*
11. *Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 504 с.*
12. *Баб'ячок Р.І., Кульчицький І.І. Основні тенденції розвитку стартапів в Україні – проблеми, перешкоди і можливості URL: https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Osnovni-tendentsiyi-rozvytku-startapiv-v-Ukrayini-1-1.pdf (дата звернення: 11.10.2022).*
13. *Startup.network. URL: https://startup.network/ua/ (дата звернення: 11.10.2022).*
14. *Фияксель Э.А., Сидоров Д.В., Разина В.В. Исследование конкурсов инновационных проектов как базовых структурных элементов инновационной экосистемы // Инновации. 2017. № 3 (221). С. 34-46.*
15. *EDI Network. URL: https://edin.ua/edi-network/ (дата звернення: 12.10.2022).*
16. *Drucker P.F. Innovation and Entrepreneurship / Publisher Harper Business, 2006. 288 p.*
17. *Research and innovation strategy 2020-2024. European Research Area (ERA). European Commission. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024_en (дата звернення: 12.10.2022).*

REFERENCES

1. *Innovatsiinyi rozvytok v promyslovosti – shcho maie zminyty viina? (2022). [Innovative development in industry – what should war change?]. Retrieved from: https://www.industry4ukraine.net/publications/innovaczijnyj-rozvytok-v-promyslovosti-shho-maye-zminyty-vijna/ [in Ukrainian].*

2. *Zakharchenko, V.I. (2012). Innovatsiinyi menedzhment: teoriia i praktyka v umovakh transformatsii ekonomiky [Innovative management: theory and practice in the conditions of economic transformation]. Kyiv, 448. [in Ukrainian].*
3. *Matvii, I. Ye. & Vikhot, T.A. (2015). Osoblyvosti innovatsiinoi diialnosti malykh pidpryiemstv [Features of innovative activity of small enterprises]. Visnyk Lvivskoho politekhnichnoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. 13, 88-96. [in Ukrainian].*
4. *Stan ta potreby biznesu v umovakh viiny: rezultaty opytuvannia. (2022). [Condition and needs of business in wartime: survey results]. Retrieved from: https://cid.center/the-state-and-needs-of-business-in-wartime-survey-results/ [in Ukrainian].*
5. *Doroshenko, A.Yu. (2018). Osoblyvosti innovatsiinoi diialnosti malykh pidpryiemstv [Features of innovative activity of small enterprises]. Innovatsiini idei v ekonomichnii nautsi: poshuky vyrishennia suchasnykh problem: materialy naukovo-praktychnoi konferentsii – Innovative ideas in economic science: searching for solutions to modern problems, Kyiv: Znannia Ukrainy, 52-54. [in Ukrainian].*
6. *Levytska, S.O. & Poliukhovych, M.D. (2017). Dzherela finansuvannia innovatsiinoi diialnosti v Ukraini [Sources of funding for innovative activities in Ukraine]. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia» − Scientific notes of the National University «Ostroh Academy». Seriia «Ekonomika», 4(32), 55-58. [in Ukrainian].*
7. *Ilchenko, V.M. & Onyshchenko, U.V. (2022). Innovatsiinyi vektor rozvytku sotsialnoho pidpryiemnytstva v umovakh ukrainskykh realii [An innovative vector of social entrepreneurship development in the conditions of Ukrainian realities]. Ekonomiko-pravovi ta sotsialno-tekhnichni napriamy evoliutsii tsyfrovoho suspilstva: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii: u 2 t. Tom 2. Dnipro: Universytet mytnoi spravy ta finansiv, 565. [in Ukrainian].*
8. *Horiashchenko, Yu.H. (2021). Teoretyko-metodolohichne zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku pidpryiemstv [Theoretical-methodological support for innovative development of enterprises]. Dnipro: Universytet mytnoi spravy ta finansiv. 2021, 458. [in Ukrainian].*
9. *Smyrnova, I.I. & Simakov, K.I. (2018). Venchurnyi kapital yak dzherelo finansuvannia innovatsiinoho pidpryiemnytstva v Ukraini [Venture capital as a source of financing innovative entrepreneurship in Ukraine]. Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of Donbass, 3, 131-135. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2018_3_24[in Ukrainian].*
10. *Denysiuk, V.A. (2011). Venchurnyi kapital yak dzherelo finansuvannia v innovatsiinomu protsesi [Venture capital as a source of financing in the innovation process]. Problemy nauky – Problems of science, Vol. 8, 12-13. [in Ukrainian].*

11. *Krasnokutska, N.V. (2003). Innovatsiinyi menedzhment [Innovation management]. Kyiv: KNEU. 504 p. [in Ukrainian].*
12. *Bab'iachok, R.I. & Kulchytskyi, I.I. Osnovni tendentsii rozvytku startapiv v Ukraini – problemy, pereshkody i mozhlyvosti [The main trends in the development of startups in Ukraine – problems, obstacles and opportunities]. Retrieved from: https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Osnovni-tendentsiyi-rozvytku-startapiv-v-Ukrayini-1-1.pdf [in Ukrainian].*
13. *Startup.network. Retrieved from: https://startup.network/ua//*
14. *Fiiaksel, E.A., Sidorov, D.V. & Razina, V.V. (2017). Issledovanie konkursov innovatsionnykh proektov kak bazovykh strukturnykh elementov innovatsionnoi ekosistemy [Research of competitions of innovative projects as basic structural elements of the innovation ecosystem]. Innovatsii – Innovation. № 3 (221). 34-46. [in Russian].*
15. *EDI Network. Retrieved from: https://edin.ua/edi-network*
16. *Drucker, P. F. (2006). Innovation and Entrepreneurship. Publisher Harper Business, 288 p.*
17. *Research and innovation strategy 2020-2024. European Research Area (ERA). European Commission. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024_en (дата звернення: 12.10.2022).*

Стаття надійшла до редакції 08.11.2022

Посилання на статтю: Горященко Ю.Г., Онищенко У.В., Малихіна К.В. Фінансування малого інноваційного підприємництва в сучасних умовах розвитку // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: Зб. наук. праць. 2022. № 4 (81). С. 74-86. DOI 10.31375/2226-1915-2022-4-74-86

Article received 08.11.2022

Reference a JournalArtic: Horiashchenko Yuliia, Onyshchenko Uliana & Malykhina Kateryna. (2022). Financing of small innovative enterprises in the modern conditions of development // Development of management and entrepreneurship methods on transport, 4 (81). 74-86. DOI 10.31375/2226-1915-2022-4-74-86.